

Насоки

Относно вътрешния контрол на администраторите на бенчмаркове, агенциите за кредитен рейтинг и инфраструктурите за прозрачност на пазара

Съдържание

1	Обхват	4
2	Препратки към законодателни актове, съкращения и определения	5
2.1	Препратки към законодателни актове	5
2.2	Съкращения.....	6
2.3	Определения	7
3	Цел	8
4	Задължения за съответствие и докладване	8
4.1	Статут на насоките.....	8
4.2	Изисквания за докладване	8
5	Насоки относно вътрешния контрол.....	10
5.1	Рамка за вътрешен контрол.....	10
	Компонент 1.1 Сфера на контрол	10
	Компонент 1.2 Управление на риска	11
	Компонент 1.3 Контролни дейности	12
	Компонент 1.4 Информация и комуникация.....	14
	Компонент 1.5 Дейности по мониторинг	15
5.2	Функции по вътрешен контрол	16
	Пропорционалност — функции за вътрешен контрол.....	17
	Компонент 2.1 Функция по проверка на съответствието	18
	Компонент 2.2 Функция за управление на риска.....	20
	Компонент 2.3 Функция за управление на информационната сигурност (само за поднадзорни субекти, които не попадат в обхвата на DORA)	21
	Компонент 2.4 Функция за вътрешен одит	22
	Компонент 2.5 Функция за преглед (само за АКР).....	23
	Компонент 2.6 Функция понадзор (само за АБ)()	24

1 Обхват

Кой?

1. Настоящите насоки се прилагат по отношение на:

- (i) администраторите на бенчмаркове, които са лицензирани, регистрирани или признати в ESMA (заедно наричани „АБ“) в съответствие с Регламента за бенчмарковете (РБМ);
- (ii) агенции за кредитен рейтинг, установени в Съюза и регистрирани в ESMA (АКР) в съответствие с Регламента относно АКР (РАКР);
- (iii) доставчици на услуги за докладване на данни (с изключение на доставчици на консолидирани данни (ДКД)), установени в Съюза и лицензирани от ESMA (ДУДД) в съответствие с Регламента относно пазарите на финансови инструменти (РПФИ);
- (iv) регистрите на секюритизации, установени в Съюза и регистрирани от ESMA (РС) в съответствие с Регламента за секюритизациите;
- (v) регистрите на трансакции, установени в Съюза и регистрирани от ESMA (РТ) в съответствие с Регламента за европейската пазарна инфраструктура (РЕПИ);
- (vi) регистрите на трансакции, установени в Съюза и регистрирани от ESMA в съответствие с Регламента относно сделките за финансиране с ценни книжа (наричани по-долу заедно „поднадзорни субекти“).

Какво?

2. Настоящите насоки се отнасят до въпроси, свързани със структурата и механизмите за вътрешен контрол, необходими, за да се гарантира i) ефективното спазване от страна на АБ на членове 4—10 от РБМ; ii) ефективното спазване от страна на АКР на член 6, параграфи 1, 2 и 4, член 9 и приложение I, раздел А от РАКР; iii) ефективното спазване от страна на ДУДД на членове 27е, 27ж, 27и от РПФИ; и iv) ефективната хармонизация на РТ или РС с членове 78 и 79 от РЕПИ.

Кога?

- 3. Настоящите насоки се прилагат от 1 октомври 2026 г.
- 4. От датата, посочена в точка 3, Насоките относно вътрешен контрол на АКР (ESMA33-9-371) се отменят.

2 Препратки към законодателни актове, съкращения и определения

2.1 Препратки към законодателни актове

Регламент DORA	Регламент (ЕС) 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор и за изменение на Регламенти (ЕО) № 1060/2009, (ЕС) № 648/2012, (ЕС) № 600/2014, (ЕС) № 909/2014 и (ЕС) 2016/1011 ¹
Регламент за АКР	Регламент (ЕО) № 1060/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно агенциите за кредитен рейтинг ²
Регламент за бенчмарковете	Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 година относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 ³
Регламент за секюритизациите	Регламент (ЕС) 2017/2402 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. за определяне на обща рамка за секюритизациите и за създаване на специфична рамка за опростени, прозрачни и стандартизирани секюритизации, и за изменение на директиви 2009/65/ЕО, 2009/138/ЕО и 2011/61/ЕС и регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 648/2012 ⁴
Регламент относно СФЦК	Регламент (ЕС) 2015/2365 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. относно прозрачността при сделките за финансиране с ценни книжа и при повторното използване, и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 ⁵
РЕПИ	Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на трансакции ⁶

¹ ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 1

² ОВ L 302, 17.11.2009 г., стр. 32.

³ ОВ L 171, 29.6.2016 г., стр. 1.

⁴ ОВ L 347, 28.12.2017 г., стр. 35.

⁵ ОВ L 337, 23.12.2015 г., стр. 1.

⁶ ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 1.

РПФИ

Регламент (ЕС) № 600/2014 на Европейския парламент и на Съвета относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012⁷

2.2 Съкращения

ESMA	Европейски орган за ценни книжа и пазари
АБ	Администратор на бенчмарк
АКР	Агенция за кредитен рейтинг
ДО	Документ за обсъждане
ДУДД	Доставчик на услуги за докладване на данни
ЕС	Европейски съюз
ИИ	Изкуствен интелект
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИУ	Информация относно управлението
НДНИП	Независим директор, който няма изпълнителни правомощия
ОМД	Одобрен механизъм за докладване
ОМП	Одобрен механизъм за публикуване
Рамка за ВК	Рамка за вътрешен контрол
Регламент DORA	Регламент относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор
РС	Регистър на секюритизации
РТ	Регистър на трансакции
РТС	Регулаторни технически стандарти
Функция по ВК	Функция по вътрешен контрол

⁷ ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 84.

2.3 Определения

Висше изпълнително ръководство	<p>Най-високопоставените лица, които ръководят поднадзорния субект в ежедневната му дейност. Обикновено това е главният изпълнителен директор или равен на него/нея и неговите/нейните преки подчинени.</p>
Управителен орган	<p>Орган или органи, които са назначени в съответствие с националното право, разполагащи с правомощията да определят стратегията, целите и цялостната политика на администратора или на друг поднадзорен субект и които упражняват надзор и наблюдение върху вземането на решения на управленско равнище, и в които участват лицата, които действително управляват стопанската дейност на субекта.</p> <p>Това се отнася за управителните органи с най-висок ранг в рамките на дадена организация.</p> <p>Терминът е определен в член 3, параграф 1, точка 20 от Регламента за бенчмарковете и в член 2, параграф 1, точка 22 от РПФИ.</p> <p>Той обхваща следните понятия:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ „административен или надзорен съвет“ на АКР, който е част от „висшето ръководство“, както е определено в член 3, параграф 1, буква н) от Регламента за АКР]▪ „управителен или надзорен съвет, или и двата, в съответствие с националното дружествено право“, както е определено в член 2, параграф 27 от РЕПИ
Инфраструктури за прозрачност на пазара	<p>За целите на настоящите насоки това се отнася за:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ доставчици на услуги за докладване на данни;▪ регистрите на секюритизации; и▪ регистрите на трансакции
Поднадзорни субекти	<p>За целите на настоящите насоки това се отнася до субектите, попадащи в обхвата на надзорните правомощия на ESMA, а именно:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Администратори на бенчмаркове▪ АКР▪ ДУДД (с изключение на консолидирани доставчици на данни)▪ РС▪ РТ

Свързани регламенти

За целите на настоящите насоки това се отнася за:

- Регламент за бенчмарковете
- Регламент за АКР
- РЕПИ
- РПФИ
- Регламент за секюритизациите
- Регламент относно СФЦК

3 Цел

5. Настоящите насоки определят очакванията на ESMA по отношение на компонентите и характеристиките на ефективна рамка за вътрешен контрол и функциите на различните видове вътрешен контрол в рамките на поднадзорния субект.

4 Задължения за съответствие и докладване

4.1 Статут на насоките

6. В настоящия документ се съдържат насоки, издадени съгласно член 16 от Регламента за ESMA. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламента за ESMA поднадзорните субекти полагат всички усилия за спазване на настоящите насоки.

4.2 Изисквания за докладване

7. От участниците на финансовите пазари, за които се отнасят настоящите насоки, не се изисква да докладват дали ги спазват. ESMA ще направи оценка на прилагането на тези насоки от поднадзорните субекти чрез текущия си надзор и наблюдение на дейността на поднадзорните субекти.
8. ESMA ще прилага принципа на пропорционалност при прилагането на настоящите насоки. Въпреки че от всички поднадзорни субекти се очаква да притежават съставните части и характеристиките на ефективна система за вътрешен контрол, описани в настоящите насоки, ESMA ще съобрази очакванията си с раздел 4.2 в зависимост от естеството, мащаба, сложността и цялостния рисков профил на поднадзорния субект и въз основа на това как тези характеристики могат да повлияят на защитата на инвеститорите, надлежното функциониране на пазара и финансовата стабилност.

9. При оценката на естеството на поднадзорния субект ESMA ще вземе предвид стопанската дейност и вида на операциите на поднадзорния субект, включително неговата пазарна роля/мисия, вид, многообразие и критичност на продуктите и услугите, предлагани от поднадзорния субект.
10. Когато оценява мащаба на стопанската дейност на поднадзорния субект, ESMA ще вземе предвид съответните фактори, включително числеността на персонала, приходите, броя на клиентите и продуктите, пазарния дял, взаимовръзките с други отрасли/инфраструктури, допълнителните услуги и връзката им с основните услуги, както и други фактори, които са специфични за размера и въздействието върху пазара на поднадзорния субект.
11. При оценката на сложността на поднадзорния субект ESMA ще вземе предвид, наред с други фактори, неговата организационна структура и договорености (структура/отношения в групата, споделени услуги, възлагане на дейности на външни изпълнители и др.), както и оперативните му характеристики във връзка с хора, процеси, технологии, предлагане на продукти и взаимовръзки.
12. При съобразяването на очакванията си ESMA ще вземе предвид условията за регистрация или признаване на поднадзорен субект. Характерът, мащабът и сложността на поднадзорния субект могат да се променят след регистрирането или признаването му, и той ще носи отговорност да гарантира, че вътрешният му контрол остава съизмерим с неговия характер, мащаб и сложност. Чрез своята надзорна дейност ESMA ще съобщи, ако има по-висок праг на очаквания съгласно раздел 5.1 и раздел 5.2, от тези, установени при регистрацията или признаването.

5 Насоки относно вътрешния контрол

13. За да докажат, че спазват точка 2 от настоящите насоки, поднадзорните субекти следва да покажат, че техните политики, процедури и работни практики постигат целите на раздел **5.1** (Рамка за вътрешен контрол) и раздел **5.2** (Функции за вътрешен контрол) от настоящите насоки.

5.1 Рамка за вътрешен контрол

14. За да се осигури ефективна рамка за вътрешен контрол(ВК), поднадзорните субекти следва да докажат наличието на следните компоненти и характеристики в своите политики, процедури и работни практики.

Общи принципи

15. Ръководният орган на поднадзорния субект следва да носи отговорност за надзора и одобряването на всички компоненти на рамката за ВК, както и за надзора по отношение на подлежащите на мониторинг нейни компоненти и редовното актуализиране от страна на висшето изпълнителното ръководство. Висшето изпълнително ръководство на поднадзорните субекти следва да отговаря за установяването, прилагането и актуализирането на писмените политики, процедури и практики за вътрешен контрол, които подкрепят компонентите на рамката за ВК.
16. Като част от въвеждането на тези политики и процедури поднадзорният субект следва да разполага с ясен, прозрачен и документиран процес на вземане на решения и ясно да разпределя ролите и отговорностите в рамките на своята рамка за ВК, включително своите стопански дейности и функциите за ВК.

Компонент 1.1 Сфера на контрол

17. Управителният орган и висшето изпълнително ръководство на поднадзорния субект допринасят за определянето на подхода на висшето ръководство по отношение на значението на вътрешния контрол. Висшето изпълнително ръководство отговаря за разработването и изпълнението на вътрешния контрол и за оценката на адекватността и ефективността на контролната среда. Управителният орган следва да упражнява надзор върху висшето изпълнително ръководство в тези области.

Характеристики

- 1.1.1 Висшето изпълнително ръководството на поднадзорния субект следва да отговаря за установяването на висока култура на етика и спазване в рамките на поднадзорния субект чрез прилагането на политики и

процедури, които уреждат поведението на служителите на поднадзорния субект.

1.1.2 Висшето изпълнително ръководство на поднадзорния субект следва да поеме отговорността за създаването на гаранции, че политиките и процедурите на поднадзорния субект:

- i. уточняват, че стопанската дейност на поднадзорния субект следва да се извършва в съответствие със съответните регламенти и с корпоративните ценности на поднадзорния субект;
- ii. разясняват, че в допълнение към спазването на правните и регулаторните изисквания и вътрешните политики, от служителите се очаква да действат честно и почтено и да изпълняват своите задължения с дължимите умения, грижа и старание;
- iii. гарантират, че служителите са осведомени за възможните вътрешни и външни дисциплинарни действия, правни действия и санкции, които могат да бъдат приложени при некоректно поведение.

1.1.3 Висше изпълнително ръководство на поднадзорния субект следва да установява, поддържа и редовно актуализира подходящи писмени политики, механизми и процедури за вътрешен контрол.

1.1.4 Висшето изпълнително ръководство на поднадзорния субект следва да носи отговорност за дейностите, възложени на външни изпълнители или делегирани на бизнес партньори.

Компонент 1.2 Управление на риска

18. За целите на ефективното управление на риска поднадзорните субекти следва да гарантират, че разполагат с динамичен и непрекъснато развиващ се процес за установяване, оценяване и измерване на всички рискове, които биха могли да повлияят на способността на поднадзорния субект да изпълнява задълженията си съгласно съответните регламенти или на продължаването на дейността му. Това включва например рискове, произтичащи от използването на нови технологии от страна на поднадзорния субект и промени в ситуацията с неговия външен риск. Процесът следва да дава възможност на поднадзорния субект да наблюдава, управлява, намалява и отчита по подходящ начин съществените рискове за постигането на тези цели.

Характеристики

- 1.2.1 Поднадзорният субект следва да извършва своите вътрешни оценки на риска в съответствие с определена и всеобхватна методология за оценка на риска.
- 1.2.2 Той следва да определи склонността си към поемане на риск и да определи нивата на толерантност на риска.
- 1.2.3 Методологията за оценка на риска на поднадзорния субект следва да обхваща всички стопански дейности и функции за ВК на поднадзорния субект.
- 1.2.4 Процесът на оценка на риска на поднадзорния субект следва да установява и оценява промените, които биха могли да окажат значително въздействие върху системата за вътрешен контрол. Това включва промени в неговата среда, организация, дейности и операции.
- 1.2.5 Методологията за оценка на риска на поднадзорния субект следва да бъде предмет на непрекъснато развитие и усъвършенстване.

Компонент 1.3 Контролни дейности

- 19. Контролните дейности следва да имат превантивен, установителен, коригиращ или възпиращ характер.

Характеристики

- 1.3.1 *Разделение на задълженията* — Поднадзорният субект следва да гарантира подходящо разделение на задълженията за управление на рисковете от конфликти на интереси, измами и човешки грешки. Разделението на задълженията следва да гарантира, че членовете на персонала, които отговарят за изпълнението на дадена задача, не носят цялата отговорност за одобряването на резултата от нейното изпълнение. По-специално, че членовете на персонала, отговарящи за разработването, изпълнението или одобрението на дадена задача/работен елемент, не носят цялата отговорност за нейното/неговото валидиране, оценка и преглед⁸. Ако не съществува

⁸ Например, служителите, отговорни за дейностите по разработване на системи, не следва да участват в управлението на бази данни, ИТ операции, както и управлението и поддръжката на ИТ системи и мрежи. За АКР: i) лицата, които извършват анализа на кредитния рейтинг, не следва да носят еднолична отговорност за одобрението на кредитния рейтинг; ii) лицата, които отговарят за разработването на методологии за кредитен рейтинг, не следва да носят еднолична отговорност за одобряването на тези методологии; iii) лицата, които отговарят за валидирането, оценката или

начин това да бъде избегнато, то следва да бъде смекчено от факта, че членовете на персонала не носят изключителна отговорност за дейността.⁹

- 1.3.2** *Документация* — Поднадзорният субект следва да документира своите политики и процедури, обхващащи всички сектори на стопанската му дейност, които са предмет на разпоредбите на съответните регламенти.
- 1.3.3** *Документирани проверки и контролни изпитвания* — Поднадзорният субект следва да документира основните въведени мерки за контрол, за да се гарантира спазването на своите политики и процедури, установени съгласно съответните регламенти.
- 1.3.4** *Определяне на отговорностите* — Поднадзорният субект следва да определят по ясен и определен начин ролите или функциите, отговорни за извършването на контрол, свързан със задълженията по съответните регламенти, и да определят съответните им роли и отговорности. По този начин поднадзорният субект следва да прави разграничение между ежедневните проверки на бизнес равнище и тези, извършвани от специфични контролни функции.
- 1.3.5** *Разрешения и одобрения* — Поднадзорният субект следва да има процедури или механизми за издаване на разрешения, за да се гарантира, че само оправомощени лица имат достъп до информация и инструменти въз основа на принципа „необходимост да се знае“ и принципа за максимално ограничен достъп. Поднадзорният субект следва да разполага и с процедури или механизми във всички свои бизнес дейности, които да гарантират, че дейностите се одобряват и изпълняват само от служители, действащи в рамките на своите правомощия¹⁰.
- 1.3.6** *Проверки, валидиране, съгласуване и прегледи* — Поднадзорният субект следва да вземе мерки за своевременно откриване и реагиране при неподходящи, неразрешени, погрешни или измамни дейности¹¹.

прегледа на методология за кредитен рейтинг, не следва да носят еднолична отговорност за одобряването на валидирането, оценката или прегледа.

⁹ Например, чрез проверка от двама души.

¹⁰ Например, що се отнася до АКР, само лицата, определени като отговорни за съответните задачи, следва да извършват процеса на определяне на кредитния рейтинг, валидирането на методологиите и прегледа на резултатите от валидирането.

¹¹ Това включва валидиране на данни и контрол на въвеждането им, преглед на списъци за разрешен достъп до поверителна информация. За агенциите за кредитен рейтинг този контрол се отнася до дейностите по кредитен рейтинг и до процесите, които стоят в основата на тези дейности, като например валидиране на методологията/модела за кредитен рейтинг.

- 1.3.7** *Общ контрол на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) (само за поднадзорни субекти, за които не се прилага DORA) — Поднадзорният субект следва да прилага стратегии, политики и процедури, които гарантират цифровата оперативна устойчивост на ИКТ системите на поднадзорния субект в подкрепа на бизнес процесите на поднадзорния субект.*

Поднадзорният субект следва пропорционално да разработи своите механизми за контрол и решения в областта на ИКТ. Поради това мерките за контрол на ИКТ ще се различават в отделните организации в зависимост от естеството, мащаба и сложността на основните работни процеси и на съответните функции, поддържани от тези системи.

Поднадзорните субекти следва да гарантират, че разполагат с достатъчни контролни механизми за осигуряване на качеството на данните по отношение на тяхната наличност, поверителност и цялост, включително валидиране на данните, контрол на обработката и процедури за контрол на файловете с данни.

Поднадзорният субект следва да създаде съответна система за управление на информационната сигурност и свързаните с нея контролни дейности. Като част от нея, поднадзорният субект следва да определи необходимите контролни мерки, за да гарантира автентичността, поверителността, целостта и достъпността на информацията, докато тя се обработва от източника до крайния потребител.

Поднадзорният субект следва да установи и документира всички съответни дейности по контрол на процесите на придобиване, разработване и поддръжка на ИКТ.

Компонент 1.4 Информация и комуникация

20. Поднадзорните субекти следва да създадат процедури за низходящ обмен на точна, пълна и качествена информация на персонала и външните заинтересовани страни. Поднадзорните субекти следва също така да установят процедури за редовно докладване на информацията относно системата за вътрешен контрол и дейностите пред управителния орган и висшето изпълнително ръководство, включително информацията, свързана с поведението и спазването на вътрешния контрол.

Характеристики

- 1.4.1** Поднадзорният субект следва да осигури подходяща вътрешна и външна комуникация, като своевременно предоставя точна, пълна и качествена

информация на пазара, клиентите, потребителите на техните продукти и услуги и регулаторните органи.

1.4.2 Поднадзорният субект следва да създаде канали за комуникация във възходящ ред, включително процедура за подаване на сигнали за нередности, за да се даде възможност за повдигане на съществени въпроси, свързани с вътрешния контрол, пред управителния орган и висшето изпълнително ръководство. Управителният орган и висшето изпълнително ръководство следва също така редовно да получават актуална информация относно системата и дейностите за вътрешен контрол, включително относно информационната сигурност. Поднадзорният субект следва да има поетапни процедури в случай на съществено несъгласие между осъществяващите функции за ВК и оперативните звена.

1.4.3 Поднадзорният субект следва да създаде канали за комуникация в низходящ ред — от ръководния орган, висшето изпълнително ръководство и функциите за контрол към персонала. Това следва да включва редовно актуализиране на целите и отговорностите за вътрешния контрол, съобщаване на установените проблеми, свързани със съответствието или информационната сигурност, и презентации и обучение относно политиките и процедурите.

Компонент 1.5 Дейности по наблюдение

21. Поднадзорните субекти следва да гарантират, че извършват дейности по наблюдение, които ще помогнат да се установи дали компонентите на системата за вътрешен контрол на поднадзорния субект са налице и функционират ефективно.

Характеристики

1.5.1 Поднадзорният субект следва да гарантира, че оценяването на системата за вътрешен контрол се извършва на различни стопански равнища на поднадзорния субект, като например стопански дейности, контролни функции и вътрешен одит или независими оценъчни функции.

1.5.2 Дейностите по наблюдение следва да бъдат планирани и извършвани по начин, който позволява на поднадзорния субект да проверява дали същият отговаря на приложимите за него правни и регулаторни изисквания, включително като се придържа към своите вътрешни кодекси за поведение, политики и процедури. Това включва политиките и процедурите за информационна сигурност на поднадзорния субект.

- 1.5.3** Оценките на системите за вътрешен контрол следва да се извършват редовно или тематично, или чрез комбинация от двете.
- 1.5.4** Поднадзорните субекти следва да включват текущите оценки в работните процеси и да ги адаптират към променящите се условия.
- 1.5.5** Поднадзорните субекти следва да гарантират, че недостатъците, установени при мониторинговите оценки и необходимите действия за отстраняване, се докладват на управителния орган и на висшето изпълнително ръководство, които след това следва да наблюдават навременното прилагане на коригиращото(ите) действие(я).
- 1.5.6** В случай на възлагане на дейности на външни изпълнители поднадзорният субект следва да разпредели задачата за наблюдение на възложените бизнес процеси на член на персонала. Поднадзорните субекти следва да гарантират, че на доставчика на услуги се предоставя достатъчно информация относно целите и очакванията за изпълнението и че преди назначаването на доставчика се извършва надлежна проверка.

5.2 Функции по вътрешен контрол

- 22. За да се гарантират ефективни функции за ВК, поднадзорните субекти следва да включват следните компоненти и характеристики в своите политики, процедури и работни практики.

Общи принципи

- 23. ESMA счита, че осъществяващите функциите за ВК на поднадзорните субекти следва да разполагат с достатъчно ресурси и с лица с достатъчен експертен опит, за да изпълняват задълженията си. Персоналът, осъществяващ функциите за ВК, следва да има достатъчно технически познания за дейностите на поднадзорния субект и свързаните с тях рискове. В случаите, когато поднадзорният субект е възложил важни оперативни задачи на осъществяващия функцията по ВК на групово равнище или на външна страна, ESMA счита, че поднадзорният субект остава изцяло отговорен за дейностите на възложената на външен изпълнител функция по ВК. Поднадзорните субекти следва да гарантират, че персоналът, който отговаря за функциите по ВК, следва да бъде съответно висшестоящ, за да разполага с необходимите правомощия за изпълнение на своите отговорности. Например служителите, отговарящи за съответствието, управлението на риска, вътрешния одит, управлението на информационната сигурност, прегледа (за АКР) и функциите по надзор (за АБ), следва да имат безпрепятствен достъп и да докладват редовно на управителния орган.

24. Някои дейности могат да се извършват на равнище група или от други юридически лица в рамките на корпоративна структура, при условие че структурата на групата не възпрепятства способността на управителния съвет на поднадзорния субект да упражнява надзор, способността на висшето изпълнително ръководство да управлява ефективно своите рискове, или способността на ESMA да упражнява ефективен надзор над поднадзорния субект. Във всички случаи се прилага насока 1.1.4.
25. За да се гарантира независимостта на функциите по ВК на поднадзорния субект, ESMA очаква от него да вземе предвид следните принципи при определянето на ролите и отговорностите на своите функции за ВК:
- i. Функциите по ВК следва да бъдат организационно отделени от функциите/дейностите, които са им възложени за мониторинг, одит или контрол;
 - ii. Лицата, осъществяващи функциите по ВК не следва да изпълняват оперативни задачи, които попадат в обхвата на стопанските дейности, по отношение на които се очаква те да извършват мониторинг, одит или контрол;
 - iii. Служителят, отговорен за функцията по ВК не следва да докладва на лице, което носи отговорност за управлението на дейностите, които лицето, осъществяващо функцията по ВК наблюдава, одитира или контролира.
26. Служителите, изпълняващи задължения, свързани с функциите по ВК, следва да имат достъп до съответното вътрешно или външно обучение, за да се гарантира, че уменията им съответстват на изпълняваните задачи.

Пропорционалност — функции за вътрешен контрол

27. Въпреки че от всички поднадзорни субекти се очаква да демонстрират характеристиките на ефективни функции за ВК, посочени в настоящите насоки, ESMA ще съобрази очакванията си в зависимост от естеството, мащаба и сложността на поднадзорния субект, както е описано в раздел 3.4 от настоящите насоки.
28. В този раздел се разяснява по-подробно как ESMA отчита пропорционалността при надзора на функциите за ВК.

Разделяне на задълженията

29. Разделението на задълженията следва да бъде интегрирано в развитието на контролните дейности. Въпреки това може да има случаи, в които правото на Съюза не изисква разделяне на задълженията и такова разделяне не е практично, като се

имат предвид естеството, мащаба и сложността на поднадзорния субект. В този случай алтернативни контролни мерки могат да бъдат по-подходящи. Когато се използват други механизми за контрол, поднадзорните субекти следва да документират обосновката за това разпореждане, да идентифицират възможните рискове, да прилагат компенсаторни механизми за контрол за справяне с тези рискове и да докажат, че това разпореждане не въздейства отрицателно на сферата на контрол.

Ресурси

30. За някои поднадзорни субекти може да не е подходящо да разполагат с персонал, изпълняващ всички функции на пълно работно време с оглед на тяхното естество, мащаб и сложност. В тези случаи поднадзорният субект може да избере да коригира броя часове за работа на персонала, така че той да съответства на контролните дейности, или да възложи дейността на външен изпълнител.

Специализация в рамките на функциите

31. С разрастването на поднадзорния субект и усъвършенстването на неговата сфера на контрол, той следва да използва специализацията на персонала, за да се възползва от неговите експертни познания по отношение на ключови процеси или рискови области. Поднадзорните субекти от определено естество, мащаб и сложност следва да разполагат със специални екипи за наблюдение или разследване в рамките на функцията си за спазване на изискванията.

Цялостно разгръщане на контролните дейности

32. Цялостното разгръщане на контролните дейности (т.е. ръчни, хибридни, автоматизирани и в някои случаи включващи инструменти за изкуствен интелект) следва да отразява естеството, мащаба и сложността, както и цялостния рисков профил на поднадзорния субект. За поднадзорните субекти от определено естество, мащаб и сложност следва да има по-висока степен на автоматизиран контрол, както и по-голяма интеграция между системите на контролните функции за оптимизиране на дейностите по наблюдение и докладването от поднадзорния субект на управленска информация пред висшето изпълнително ръководство и ръководния орган.

Компонент 2.1 Функция по проверка на съответствието

33. Отделът, осъществяващ функцията по проверка на съответствието на поднадзорния субект отговаря за наблюдението и докладването на спазването от страна на поднадзорния субект и неговите служители на задълженията му съгласно съответния регламент. Функцията за проверка на съответствието е насочена към последващите промени в законовите и подзаконовите разпоредби, приложими към

нейните дейности. Отделът, осъществяващ функцията за проверка на съответствието отговаря също така за консултирането на управителния орган относно законите, правилата, разпоредбите и стандартите, които поднадзорният субект следва да спазва, както и оценява във връзка с други съответни функции възможното въздействие на всякакви промени в правната или регулаторната среда върху дейността на поднадзорния субект.

Характеристики

- 2.1.1** Отделът, осъществяващ функцията по проверка на съответствието следва да изпълнява задълженията си независимо от стопанските дейности и да предоставя редовни доклади на управителния орган на поднадзорния субект и, когато е такава структурата, директно на независимите директори, които нямат изпълнителни правомощия.
- 2.1.2** Отделът, осъществяващ функцията по проверка на съответствието следва да консултира и подпомага членовете на персонала да спазват задълженията по съответния регламент. Отделът с функция по проверка на съответствието следва да бъде активен при установяването на рисковете и възможните несъответствия чрез навременен мониторинг и оценка на дейностите, както и последващи действия във връзка с отстраняването им.
- 2.1.3** Отделът, осъществяващ функцията по проверка на съответствието следва да гарантира, че наблюдението за съответствие се извършва чрез структурирана и ясно определена програма за наблюдение на съответствието. Обхватът на дейностите по съответствие следва да обхваща всички бизнес и ИТ процеси и системи, които биха могли да повлияят на съответствието на поднадзорния субект с приложимия регламент.
- 2.1.4** Когато е целесъобразно във връзка с други съответни функции, отделът следва да оценява възможното въздействие на всякакви промени в правната или регулаторната среда върху дейността на поднадзорния субект и да обсъжда, по целесъобразност със звеното, осъществяващо функцията за управление на риска въпросите относно риска, свързан със спазването на изискванията от страна на поднадзорния субект.
- 2.1.5** Отделът, осъществяващо функцията по проверка на съответствието следва да гарантира, че се спазват политиките за съответствие, и да докладва на управителния орган и на висшето изпълнително ръководство относно риска, свързан със спазване на съответствието от поднадзорния субект.

- 2.1.6** Отделът, осъществяващ функцията по проверка на съответствието следва да си сътрудничи със звеното, извършващо функцията за управление на риска с цел обмен на информация, необходима за изпълнението на съответните им задачи.
- 2.1.7** Констатациите на отдела, осъществяващо функцията по проверка на съответствието следва да бъдат взети предвид от ръководния орган и висшето изпълнително ръководство, както и от звеното, осъществяващо функцията за управление на риска, в рамките на техните процеси за оценка на риска.

Компонент 2.2 Функция по управление на риска

34. Звеното, осъществяващо функцията по управление на риска на поднадзорния субект отговаря за разработването и прилагането на рамката за управление на риска.

Характеристики

- 2.2.1** Звеното, осъществяващо функцията по управление на риска следва да изпълнява дейностите си независимо от стопанските дейности и звената, чиито рискове контролира, но не следва да бъде възпрепятствано да взаимодейства с тях.
- 2.2.2** Звеното следва да гарантира, че всички рискове, които биха могли да повлияят на способността на поднадзорния субект да изпълнява задълженията си съгласно съответните регламенти или да продължи да функционира, са идентифицирани, оценени и измерени. Впоследствие съществените рискове, свързани с тези цели, следва да бъдат своевременно наблюдавани, управлявани, намалявани и надлежно докладвани от и на съответните звена в рамките на поднадзорния субект..
- 2.2.3** Звеното, осъществяващо функцията по управление на риска следва да наблюдава рисковия профил на поднадзорния субект с оглед склонността за поемане на риск от поднадзорния субект, за да се даде възможност за вземане на решения.
- 2.2.4** Звеното, осъществяващо функцията за управление на риска следва да предоставя съвети относно предложенията и решенията във връзка с риска, взети въз основа на стопанските дейности, и да информира съвета дали тези решения са в съответствие със склонността за поемане на риск и целите на поднадзорния субект.

- 2.2.5** Звеното, осъществяващо функцията за управление на риска следва да препоръчва подобрения в рамката за управление на риска и изменения в политиките и процедурите за управление на риска, когато това е необходимо. Същото следва да преразглежда праговете на риска в съответствие с всички промени в склонността на организацията да поема риск.

Компонент 2.3 Функция за управление на информационната сигурност (само за поднадзорни субекти, които не попадат в обхвата на DORA)

35. Функцията за управление на информационната сигурност на даден поднадзорен субект се отнася до разработването и прилагането на информационната сигурност в рамките на поднадзорния субект. Поднадзорният субект следва да създаде звено, натоварено с функцията за насърчаване на културата на информационна сигурност в рамките на поднадзорния субект.

Характеристики

- 2.3.1** Звеното, осъществяващо функцията за управление на информационната сигурност следва да отговаря за прегледа и наблюдението на спазването от страна на поднадзорния субект на неговите политики и процедури за информационна сигурност.
- 2.3.2** Звеното, осъществяващо функцията за управление на информационната сигурност следва да управлява дейностите на поднадзорния субект в областта на информационната сигурност.
- 2.3.3** Звеното, осъществяващо функцията за управление на информационната сигурност следва да разработи и въведе програма за осведоменост по въпросите на информационната сигурност за персонала на поднадзорния субект, за да се подобри културата на сигурност и да се разшири разбирането на рамката за информационна сигурност на поднадзорния субект.
- 2.3.4** Звеното, осъществяващо функцията за управление на информационната сигурност следва да докладва и съветва управителния орган и висшето изпълнително ръководство относно състоянието на системата за управление на информационната сигурност и рисковете (напр. информация за проекти в областта на информационната сигурност, инциденти, свързани с информационната сигурност, и резултатите от прегледите на информационната сигурност).

Компонент 2.4 Функция за вътрешен одит

36. Звеното, осъществяващо функцията за вътрешен одит на поднадзорния субект отговаря за извършването на независима, обективна и консултантска дейност, предназначена да подобри дейностите на организацията. Тя помага на организацията да постигне целите си, като прилага систематичен, дисциплиниран подход за оценяване и подобряване на ефективността на системата за вътрешен контрол.

Характеристики

- 2.4.1** Звеното, осъществяващо функцията за вътрешен одит следва да изпълнява функциите си независимо от стопанските дейности и другите функции за ВК. То следва да се ръководи от правилника за извършване на вътрешен одит, който определя неговата роля и отговорности и подлежи на наблюдение от страна на управителния орган.
- 2.4.2** Звеното, осъществяващо функцията за вътрешен одит следва да се придържа към подход, основан на риска, и да спазва международните стандарти за вътрешен одит.
- 2.4.3** Звеното, осъществяващо функцията за вътрешен одит следва да извършва независим преглед и да предоставя обективни гаранции, че дейностите на поднадзорния субект, включително дейностите, възложени на външни изпълнители, се намират в съответствие с политиките и процедурите на поднадзорния субект, както и с приложимите правни и регулаторни изисквания.
- 2.4.4** Звеното по вътрешен одит следва да изготвя поне веднъж годишно, въз основа на годишните цели на вътрешния одит, план за одит, който подлежи на наблюдение от управителния орган.
- 2.4.5** Звеното, осъществяващо функцията по вътрешен одит следва да представя редовни доклади на независимите членове на управителния орган или на одитния комитет, ако има такива.
- 2.4.6** Звеното, осъществяващо функцията за вътрешен одит следва да съобщава своите одитни препоръки по ясен и последователен начин, който позволява на управителния орган и на висшето изпълнително ръководство да разберат съществеността на препоръките и да подредят по съответния начин приоритетите.
- 2.4.7** Препоръките от вътрешния одит следва да подлежат на официална процедура за последващи действия от страна на съответните равнища на

управление, за да се докладва и гарантира тяхното ефективно и навременно изпълнение.

Компонент 2.5 Функция за преглед (само за АКР)

37. Звеното, осъществяващо функцията за преглед на дадена АКР отговаря за разглеждането на методологиите за определяне на кредитен рейтинг най-малко веднъж годишно. То отговаря също така за валидирането и прегледа на нови методологии, както и за всякакви промени в съществуващите методологии.

Характеристики

- 2.5.1** Звеното по функцията за преглед следва да изпълнява задачите си независимо от стопанските звена, които отговарят за дейностите по определяне на кредитен рейтинг, и следва да представя редовни доклади на независимите директори, които нямат изпълнителни правомощия (НДНИП) на АКР.
- 2.5.2** Акционерите или служителите на АКР, участващи в развитието на стопанската дейност, не следва да изпълняват задачите на функцията за преглед.
- 2.5.3** Аналитичният персонал не следва да участва в одобряването на нови или валидирането и прегледа на съществуващите методологии, модели и ключови допускания във връзка с кредитния рейтинг, които те са разработили.
- 2.5.4** Служителите на звеното, осъществяващо функцията за преглед следва или да носят цялата отговорност, или да имат мнозинството от правата на глас в комитетите, които отговарят за одобряването на методологиите, моделите и ключовите допускания във връзка с кредитния рейтинг.
- 2.5.5** Тези служители, които отговарят за валидирането и/или прегледа на дадена методика и които също така участва във фазата на нейното разработване, не следва да носят цялата отговорност или да имат мнозинство при гласуване в комитетите за одобрение на методиката.
- 2.5.6** В случай на възлагане на външен изпълнител на функцията за преглед, АКР следва да вземе предвид Насока 1.5.6. Освен това АКР следва да разполага с подходящи механизми за вътрешен контрол, за да гарантира, че спазва последователно регулаторните изисквания и поддържа подходящи стандарти за качество на анализите.

Компонент 2.6 Функция по надзор (само за АБ)⁽¹²⁾

38. Функцията по надзор включва наблюдение на основните аспекти на изготвянето на бенчмаркове. Това обхваща, но не се ограничава до, преглед на определението и методиката на бенчмарка, управлението на третите страни, участващи в изготвянето на бенчмарка, оценка на вътрешните и външните одити или прегледи на рамката за контрол на администратора и докладване на съответните компетентни органи за всяко съответно неправомерно поведение.

Характеристики

- 2.6.1** Звеното, осъществяващо функцията по надзор на АБ запазва своята независимост от всеки управителен орган или функция на АБ и от всяка външна страна за АБ. Независимостта предполага, че членовете на звеното, осъществяващо функцията по надзор не са изложени на конфликт на интереси между дейностите им като членове на звеното, осъществяващо функцията по надзор и другите им дейности. АБ следва да въведе оперативна рамка за вътрешен контрол, за да се предотвратят и намалят потенциалните конфликти на интереси.
- 2.6.2** АБ следва да има ясни политики и процедури по отношение на структурата и отговорностите на звеното, осъществяващо функцията по надзор и неговите членове, включително политики и процедури за актуализиране на методиката за бенчмарковете и прегледи на достоверността на данните.
- 2.6.3** Звеното, осъществяващо функцията по надзор на АБ следва редовно да извършва самооценка, за да оценява своята ефективност и пригодността на членовете си за целите на функцията, да установява потенциални конфликти на интереси и да предлага области за подобрене, ако е необходимо.
- 2.6.4** Звеното, осъществяващо функцията по надзор следва да поддържа определен и редовен канал за комуникация с управителния орган, висшето изпълнително ръководство и други ключови функции. Звеното, осъществяващо функцията по надзор на АБ следва също така да има достъп до информация за управлението и да я оспорва, както и да получава актуализации относно състоянието на коригиращите действия след вътрешни и външни одити, доклади за риска и доклади за съответствието.
- 2.6.5** Звеното, осъществяващо функцията следва да поддържа определен канал за комуникация със съответните компетентни органи, включително за

⁽¹²⁾Очаква се администраторите на незначими бенчмаркове, които прилагат член 26 от Регламента за бенчмарковете, да прилагат настоящите насоки пропорционално на изискванията на член 26.

докладване на всяко нарушение или нарушение от страна на администратори или доставчици на входящи данни.